

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:

רה' סיון תשע"ב

פרשה:

שבועות – יום ב'

כותרת:

לחמם את המים של המקווה...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

שבועות - יום ב'

לחמם את המים של המקווה...

בימים אלו מציינים 45 שנים לשחרור ירושלים. מאז מלחמת השחרור בשנת 1948 עד למלחמת ששת הימים היתה ירושלים העתיקה נתונה תחת שלטון ירדן. לשום יהודי לא היתה גישה לכותל המערבי ובוודאי שיהודים לא התגוררו שם.

סוף כל סוף בשנת 1967 הצטרפה ירדן למלחמה נגד ישראל, על אף שהממשלה בישראל ניסתה את כל האפשרויות להשפיע על ירדן שלא תצטרף למלחמה. מכל מקום, ה' הקשה את לבו של חוסיין מלך ירדן והוא התקיף את ישראל, וכך מבלי לתכנן ובלי להתכוון לכך מראש, ישראל כבשה את ירושלים העתיקה ועם ישראל חזר להתפלל בכותל המערבי.

כולנו מכירים את התמונות הידועות, המפורסמות והמרגשות של הצנחנים שבוכים ליד אבני הכותל.

מיד לאחר מכן החלה תנופה של חפירות ארכיאולוגיות בירושלים. כידוע ירושלים נחרבה פעמים רבות ותמיד נבנתה מחדש על גבי החורבות הקודמות שלה.

כבר לפני כמאה וחמישים שנה באו חוקרים לירושלים במטרה לחפור ולגלות את ההיסטוריה של העיר. אבל במשך כל השנים שירושלים לא היתה תחת שלטון יהודי - הערבים עשו הכל כדי לעצור את החפירות הארכיאולוגיות. ההתנגדות שלהם נובעת כמובן מתוך פחד מתגליות שיוכיחו שוב ושוב שירושלים היא בירת ישראל כבר שלושת-אלפים שנה.

כמו שיש מכחישי שואה, ישנם כאלו שמכחישים את הקשר שיש לעם היהודי עם ירושלים עיר הקודש. הם נמצאים בעיקר באירופה וטוענים שהתנ"ך הוא אוסף אגדות רח"ל שנוצר מאות שנים מאוחר יותר לצרכים פוליטיים ואין לכך קשר עם המציאות. הטענה הזאת נועדה לחזק את הערבים שטוענים שירושלים שייכת להם ולא לעם ישראל.

מאז שירושלים נמצאת תחת שלטון יהודי עוסקים שם בחפירות ארכיאולוגיות במימדים גדולים ביותר. כל אחד שמבקר במנהרות הכותל או בעיר דוד וכו', רואה בעצמו את הדברים המדהימים שהתגלו שם.

כמו בכל סוגיה, ישנן גם בנושא הזה דילמות והתחבטויות קשות שיש לפותרן ולקבל החלטות לגביהם. הרי בירושלים ישנם ארבעת-אלפים שנה של היסטוריה, וככל שחופרים עמוק יותר מגלים תקופה קדומה יותר. אם בחפירות רגילות מגלים את התקופה הביזנטית שהיתה בערך לפני 1500 שנה, הרי שחפירות עמוקות יותר מגלים מבנים מתקופת בית שני. ואפילו גילו רחוב שלם מתקופת בית שני ליד הכותל המערבי.

אבל כדי לחפור עמוק יותר, מוכרחים לפרק את השכבה העליונה שהיא עצמה תגלית ארכיאולוגית בעלת חשיבות. כלומר, צריך להקריב תגלית ארכיאולוגית אחת עבור השניה שהיא קדומה, עתיקה וחשובה יותר. ואלו ההחלטות שהחוקרים צריכים לדון ולקבל אותם כדי לנהל את החפירות.

לפעמים כדי לגלות ולחשוף חומה מתקופת בית ראשון, צריכים אולי לוותר על משהו מתקופת בית שני.

בפועל הם עשו כך: מסביב לכותל יש מקומות שניתן לראות בהם מוצגים מהתקופה הביזנטית, יש מקומות עם מוצגים מתקופת בית שני, ויש אפילו מקומות שהם מתקופת בית ראשון לפני קרוב לשלושת אלפים שנה.

אבל ישנו מבנה מסויים שאותו מצאו בכל החפירות ובכל המקומות שחפרו בסביבות הר הבית וזהו המבנה של המקווה.

היכן שאתה חופר בירושלים אתה מגלה מקווה טהרה. זהו המבנה הכי מצוי והכי שכית, והסיבה פשוטה: שום אדם לא היה יכול להכנס לתחום הר הבית בלי לטבול במקווה.

גם הכהן הגדול שהיה האיש הקדוש ביותר בעם ישראל, ביום המקודש ביותר לעם היהודי, ביום הכיפורים, היה עליו לטבול חמש פעמים במקווה.

המקוואות של אז לא היו כמו המקווה של ימינו, לא היו מים חמים ולא היתה סאונה. אלו היו בורות עם מים קרים שעומדים במשך כל השנה, כך שזה לא היה תענוג גדול מידי לטבול במקווה כזאת. מכל מקום, מעצם העובדה שנמצאו ריבוי מקוואות בחפירות אפשר לראות ולהתרשם שזה היה דבר שכולם הקפידו עליו.

ידידי היקרים, ירושלים זה לא רק שם של עיר. זהו גם השם של העם היהודי. העם היהודי נקרא במקומות רבים במקרא בשם "ציון" וירושלים, "דברו על לב ירושלים" מפרש האבן עזרא שמדובר כאן על כנסת ישראל (ישעיהו מ, ב).

ישנם כאלו שעוסקים בחפירות בעיר ירושלים, וישנם כאלו שעבודתם היא לחפור ולחפש ב"לב" של ירושלים, בתוך עם ישראל, בתוך היהודי.

ישנם יהודים רבים ש'תקועים' בכל מיני תקופות; ישנם יהודים שקו המחשבה שלהם נטוע עדיין בימי בית שני. באותה תקופה היו יהודים שלא האמינו בתורה שבעל-פה, הם טענו שהם מאמינים רק במה שכתוב במפורש בתורה, ואילו דברי חז"ל שבאו אלינו במסורת לא היו מקובלים בעיניהם. הצדוקים הללו כבר נעלמו מזמן מהזירה, אבל לצערנו ישנם עדיין יהודים שמעלים מפעם לפעם טענות מסוג זה.

ישנם יהודים שמסמלים בהשקפותיהם את תקופת בית ראשון. אותה תקופה מתאפיינת בעשרת השבטים האבודים, שני שלישי של העם היהודי התבולל ונאבד. גם בימינו אנחנו עומדים מול תופעה דומה של התבוללות ושל יהודים שאינם יהודים מאומה על יהדותם.

אבל ישנו דבר אחד שאותו אנחנו מוצאים בלבו של כל יהודי, והוא המקווה.

אין שום דבר שבעולם שיכול לטמא מקווה כשרה. לא משנה מי יטבול בה ומה יזרקו לתוכה, המקווה תמיד תשאר טהורה ובכוחה לטהר כל יהודי שיטבול בה.

הרבי לימד אותנו פעמים רבות שבתוך כל יהודי ישנה נקודה יהודית שאי אפשר לטמא אותה. לא משנה אם מדובר ביהודי מתקופת בית ראשון או מתקופת בית שני. עמוק בפנים יש לו מקווה, והתפקיד שלנו הוא רק לחמם את המים.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד